

KOERS HOUDEN, PERSPECTIEF BIEDEN

Onze samenleving in 2030

BODEGRAVEN-REEUWIJK

Vastgesteld door de Algemene Ledenvergadering op
25 november 2021

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	3
Inleiding	4
Het begint bij de mens	4
Rechtvaardig voor mensen	4
Ruimte voor mensen en hun gemeenschappen	4
Menselijke omgang met elkaar en met middelen	5
Kortom	5
H1 Dorpen, gemeenschappen, families	6
Inleiding	6
1.1 Leefbare en levendige dorpen	6
1.2 Sterke families en gemeenschappen	7
H2 Wonen, reizen, werken	9
Inleiding	9
2.1 Goed en fijn wonen	9
2.2 Makkelijk en veilig reizen	10
2.3 Gevarieerd werken	11
H3 Zorg, onderwijs en vrijwilligers	13
Inleiding	13
3.1 Zorg voor elkaar	13
3.2 Goed onderwijs in een goede omgeving	14
3.3 Vrijwilligers als ruggengraat	14
H4 Sport, cultuur en recreatie	16
Inleiding	16
4.1 Sport voor iedereen	16
4.2 Laagdrempelige cultuur	17
4.3 Natuurlijk recreëren	17
H5 Rentmeesterschap	19
Inleiding	19
5.1 Karakteristieke landschappen	19
5.2 Slimme duurzaamheid en gevarieerde energie	20
5.3 Solide gemeente en gemeentefinanciën	21

VOORWOORD

Op woensdag 16 maart 2022 vinden na vier jaar weer gemeenteraadsverkiezingen plaats. Een van de onderdelen van de verkiezingen is het opstellen van een programma. Hiertoe hebben we gesproken met onze eigen leden en volksvertegenwoordigers. Maar we zijn juist ook bewust naar buiten gegaan door de dorpsteams, ondernemers en organisaties op te zoeken. In individuele gesprekken, maar ook in de op 23 september 2021 georganiseerde CDA50. We zijn politiek actief om de samenleving een stukje beter te maken, dus richten we ons op de samenleving om de knelpunten te vernemen om ermee aan de slag te kunnen.

We hebben het deze keer wel een beetje anders gedaan. We wilden geen afvinklijstje maken, maar laten zien waar we als CDA Bodegraven-Reeuwijk in geloven en waar we op langere termijn naar streven. Daarom hebben we deze lange termijn beschreven als 'waar willen we over tien jaar zijn?'. Vervolgens hebben we een aantal concrete punten opgeschreven om over tien jaar – eerder mag ook – te zijn waar we naartoe willen. De verwachting is dat we zo voor leden, inwoners, verenigingen en ondernemers herkenbaar zijn. Dat ze weten waar ze bij CDA Bodegraven-Reeuwijk van op aan kunnen. Dat wij heldere keuzes maken op basis van een duidelijke visie. Vandaar de titel: we houden vast aan onze koers en we maken duidelijk waar die koers ons heen leidt.

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk zit financieel in zwaar weer. Dat maakt uitgebreide visies en het uitwerken van plannen soms heel lastig. Toch hebben we dat geprobeerd. We maken scherpe keuzes met de middelen die we hebben. We investeren en soms investeren we minder. Tegelijk maken we ruimte voor zaken die juist níet om geld draaien. We geven 'gemeenschappen', 'verenigingen' en 'families' daarom een grote(re) plek in onze samenleving en daarmee in dit programma.

Als CDA Bodegraven-Reeuwijk zien we het als onze opdracht om duidelijk te zijn over onze visie en onze keuzes. Niet alleen in verkiezingstijd, maar in elke tijd. We hopen dat u onze bestuursleden en vooral onze volksvertegenwoordigers weet te vinden. U mag ons op onze visie en onze keuzes aanspreken, of u nu vindt dat we het goed doen of juist wat minder goed.

Namens het CDA Bodegraven-Reeuwijk,

Jan Vergeer
lijsttrekker

Jorden van der Haas
voorzitter programmacommissie

Frans van Veldhuizen
afdelingsvoorzitter

INLEIDING

Politiek gaat in de kern om de samenleving: hoe willen we dat een samenleving eruit ziet? Wie doet wat in die samenleving? En hoe leven we goed en met elkaar samen? Politieke partijen hebben er zo hun eigen visie op. Dat geldt ook voor CDA Bodegraven-Reeuwijk. Hieronder benoemen we onze idealen.

Het begint bij de mens

Samenleven – überhaupt het leven – begint bij onze inwoners. Elk van hen is uniek en waardevol. Wie hij of zij ook is, wat hij of zij ook doet, wat hij of zij ook kan of niet meer kan. En de mens is een relationeel wezen. Het coronavirus heeft het ons duidelijk gemaakt: we willen bij elkaar zijn, met elkaar omgaan, mooie dingen beleven. Dat zit in ons en dat wegstoppen is heel moeilijk, dat hebben we de afgelopen twee jaar ingezien.

Mensen willen dus iets samen ondernemen met andere mensen. Niet omdat dat moet, maar omdat het voelt als iets wat goed is. Al is het maar bij elkaar wat gaan drinken of samen sporten. Het geeft ons een gevoel van vrijheid en van leven.

Tegelijk maken onze inwoners zich ook druk om hun omgeving. De vele voorbeelden in onze gemeente laten zien dat mensen verantwoordelijkheid willen nemen voor elkaar en voor hun gemeenschap(pen). Ook dat moeten we inzien, want als mensen zichzelf niet kunnen inzetten, dan haken ze af.

Rechtvaardig voor mensen

De mens leeft niet in een 'woest en ledig' land. Hij leeft in een gemeente, in een dorp en in een buurt(schap). Dat biedt hem structuur. Zoals op landelijk niveau democratie en rechtsstaat de mens beschermen, zo gebeurt dat ook op lokaal niveau. Inwoners kunnen een dorpssteam of de gemeenteraad aanspreken op problemen die ze ervaren of kansen die ze zien.

Voor grotere zaken kunnen inwoners bij de gemeente aankloppen. Dit kan als ze zorg nodig hebben, (financiële) bijstand of ondersteuning bij het vinden van beschut werk. De gemeentelijke overheid is er op die punten voor iedereen, ongeacht achtergrond of sociale status. Daarmee is de gemeente een schild voor de zwakkeren. De gemeente controleert echter ook of inwoners vergunningen naleven, laat wegen repareren en houdt toezicht op woningbouw. De gemeente is een betrouwbare gemeente: zwabberbeleid en meten met twee maten horen daar volgens ons niet bij. Daarmee is de gemeente ook rechtvaardig, voor iedereen. Want als zulke dingen op lokaal niveau niet goed gaan, dan doet dat iets met het moreel van inwoners.

Ruimte voor mensen en hun gemeenschappen

Vrijheid om te kiezen en het nemen van verantwoordelijkheid belangrijk zijn belangrijk, omdat dat de natuurlijke gevoelens van mensen zijn. CDA Bodegraven-Reeuwijk ziet een samenleving voor zich waarin vrijheid en verantwoordelijkheid zo goed mogelijk tot hun recht komen. Die samenleving kunnen we bereiken door te werken met 'kleinschaligheid' en 'eigenheid'.

Kleinschaligheid houdt voor ons in dat we dingen graag zo menselijk mogelijk houden. De kracht van onze dorpen is dat mensen elkaar kennen. Op de voetbalclub, bij de energiecoöperatie of in de kerk kom je mensen tegen die je ook in de supermarkt of op het werk tegenkomt. Dat geeft vertrouwen en herkenning en versterkt de dorpen. Datzelfde geldt ook voor bijvoorbeeld scholen of onze gemeente: groter is niet altijd beter, omdat 'groter' mensen anoniem kan laten voelen. Hoe kleiner, hoe dichter bij de mens, hoe vertrouwer. Wij zijn daarom alleen voor schaalvergroting als het écht nodig is. En als iets dan verder weg staat van mensen, moet goede controle mogelijk zijn, zodat mensen er

vertrouwen in hebben dat ingegrepen kan worden als dat nodig blijkt. 'Greep' en 'overzicht' zijn bij dit alles kernwoorden.

Eigenheid betekent voor ons dat elke gemeenschap zijn eigen waarde heeft die bescherming verdient. Dat laat zich het beste uitleggen aan de hand van een sportclub. Zo is een voetbalclub er – uiteraard – voor voetbal, maar de club heeft vaak ook een eigen clubhuis met een kantine en kleedkamers. De club stelt trainers aan, plaatst kinderen in het juiste elftal en organiseert toernooien. Dat zijn zaken die 'eigen' zijn aan de club, daar mag enkel de club over gaan en niemand anders. De voetbalclub heeft ook velden nodig, maar die zijn erg duur. Zo duur dat de club het niet kan betalen. Dan komt de gemeente om de hoek kijken: zij helpt de club bij aanleg van de velden en bij het onderhoud ervan. Maar de gemeente bemoeit zich verder niet met interne zaken van de club. De gemeente stelt ook geen voorwaarden op in ruil voor die velden, behalve uiteraard normen van fatsoen en degelijk bestuur. Doet de gemeente dat wel, dan zou ze de eigenheid van de club geweld aandoen en dat mag niet gebeuren.

Menselijke omgang met elkaar en met middelen

CDA Bodegraven-Reeuwijk staat voor een menselijke samenleving. We zien dat mensen van nature naar elkaar omkijken. Dat begint in het eigen gezin en in de eigen familie, maar stopt daar zeker niet! Je hebt een band met je medespelers in het voetbal elftal, je bent betrokken bij anderen die met jou energie opwekken, je belt eens extra met een medegelovige die vaak alleen is of brengt bloemen bij je zieke collega. Mensen zijn, kortom, solidair met elkaar. Dat zijn ze uit zichzelf en doen ze voor niets. Maar daarmee hebben ze een enorme invloed: ze versterken met hun kleine daden de gemeenschappen in de dorpen.

Daarnaast is het goed als mensen goed met elkaar en hun omgeving omgaan. Zuinig zijn, bijvoorbeeld, op elkaar, op de natuur en het landschap en op je eigen en andermans geld. Dat wat we hebben, mogen we gebruiken. We mogen er van genieten. Maar we moeten het ook onderhouden. Dat geldt voor onze cultuur, onze religie, onze natuur, onze economie, onze gemeenschappen en alles wat je kunt bedenken. Dat is rentmeesterschap voor ons. We geven dat wat we hebben door aan onze broertjes en zusjes, onze kinderen en onze kleinkinderen. En daar mogen we trots op zijn!

Kortom

Telkens wanneer we onze idealen omzetten in concrete plannen of wanneer plannen van anderen voorliggen, gebruiken we bovenstaande als 'afwegingskader'. Plannen die hierbinnen passen, steunen we. Plannen die hier niet binnen passen, proberen we te veranderen of wijzen we af.

Concreet betekent dat:

- We zetten en houden de mens op één. Dat betekent dat kleinschaligheid voor ons hét uitgangspunt is;
- We zijn vóór plannen die onze dorpen, gemeenschappen en families versterken;
- We zijn vóór plannen die ons verenigingsleven versterken, zonder dat de eigenheid van de verenigingen wordt aangetast;
- We zijn vóór een kleine gemeentelijke overheid: schild voor de zwakkeren, ruimte voor de samenleving;
- We kijken naar de lange termijn en werken daar naartoe met acties op kortere termijn;
- We behouden het goede en staan open voor vernieuwing en verbetering.

H1 | DORPEN, GEMEENSCHAPPEN, FAMILIES

Inleiding

Gezinnen en families zijn de hoeksteen van onze (lokale) samenleving. Ze zijn eigenlijk samenlevingen in het klein. Ook in de toekomst zal dat zo zijn, hoewel de samenstelling van gezinnen en families zeer divers is (eenoudergezinnen, gezinnen met ouders van hetzelfde geslacht, etc.) en zal blijven. Toch hebben alle mensen gemeen dat ze er iets moois van willen maken: in hun eigen leven en in onze gemeente en daarbuiten.

Onze dorpen kenmerken zich door sterke gemeenschappen. Maar om die in de toekomst sterk te laten blijven, moeten we ze met z'n allen onderhouden. Voor het grootste deel gebeurt dat door de inwoners van de dorpen: zij maken hun gemeenschap. Voor een deel hangt het af van het versterken van de leefbaarheid van een dorp. Dat betekent voldoende woningen (sociale huur, vrij huur, starters, senioren en verschillende soorten koop), diverse ondernemers en middenstand, (sport)verenigingen, veiligheid, onderwijs en goede bereikbaarheid. Daar moet de aandacht altijd naar uitgaan.

Ook betekent het dat inwoners gezien en gehoord worden. Door de politiek, door de dorpsteams, maar vooral door hun burens, familieleden, kennissen binnen clubs, verenigingen, kerken, etc. Zo'n lokale samenleving is voor CDA Bodegraven-Reeuwijk een fijne samenleving. Daar past kleinschaligheid bij, ook van de gemeentelijke organisatie. Niet anoniem en log, maar vertrouwd en dichtbij. Schaalvergrotingen, regionalisering en fusieren staan daar soms op gespannen voet mee. Iets kan voor ons pas groter en verder weg georganiseerd worden als het écht niet anders kan. Geen bestuurlijk feest, maar noodzaak en menselijkheid staan voorop.

1.1 Leefbare en levendige dorpen

Over tien jaar willen inwoners, potentiële inwoners en bezoekers zich graag in onze dorpen vestigen of er verblijven. Onze dorpen zien er aantrekkelijk uit, zijn goed onderhouden en gevarieerd wat betreft wonen, verblijven/recreëren en werken. Ook zijn onze dorpen veilig voor onze inwoners en voor bezoekers.

Om dorpen leefbaar te houden, zijn voor ons twee zaken van groot belang. Ten eerste moet het voorzieningenniveau goed zijn en blijven. Daarom is bijbouwen voor eigen inwoners (zie ook hoofdstuk 2) voor ons prioriteit één. Tegelijkertijd is aandacht nodig voor de cohesie van de dorpen. Dat doen we door zelf bij te dragen aan de 'integratie' van nieuwe inwoners en dit ook van nieuwe inwoners te verwachten, maar ook door de weg der geleidelijkheid te bewandelen bij nieuwe plannen. Het buitengebied is leefbaar door de focus op ruimte voor agrariërs, groen- en natuurbeheer en ruimte voor ruimte. Ten tweede functioneren de dorpsteams over tien jaar als belangrijke oren en ogen in alle kernen. Zij kunnen optreden als representatieve vertegenwoordigers van hun dorpen, zonder dat ze hun eigenheid verliezen. Ze voeren daarom geen gemeentelijk beleid uit of zijn daarvoor medeverantwoordelijk, maar zorgen dat ze geworteld zijn in hun eigen dorp, echt 'van het dorp' zijn.

Dorpen en met name dorpskernen zijn levendig doordat we ruimte bieden. Aan voetgangers en fietsers. Aan (horeca)ondernemers. Aan recreatie. En aan inwoners die evenementen willen organiseren. Ze zijn ook veilig, doordat we naar elkaar omkijken, elkaar aanspreken en in politiek en handhaving een nabije 'sterke arm' hebben.

Om dit te bereiken, zetten we de volgende stappen:

- Elk dorpsteam heeft een eigen aanspreekpunt bij de gemeente, een dorpsmanager, en een verantwoordelijk wethouder (deze wethouder heeft bij voorkeur ook de betreffende zogeheten 'trekkingsgebieden' van Ons Fonds). De dorpsmanager kan

een ambtenaar zijn, maar een eigen aanstelling door het dorp (via ondernemers, particulieren) is ook een mogelijkheid;

- Dorpsteams richten zich op de dagelijkse gang van zaken binnen hun dorp. Ze signaleren problemen en knelpunten, maar voeren geen beleid uit. De gemeente, in de persoon van de dorpsmanager, willigt redelijke verzoeken/oplossingen van dorpsteams in de regel in, van achterstallig onderhoud van een speeltoestel tot niet goed functionerende zorg. Komen het dorpsteam en de dorpsmanager er niet uit, dan 'escaleert' de zaak naar het college en daarna naar de gemeenteraad;
- We behouden subsidies die bijdragen aan compacte en aantrekkelijke (winkel)panden in dorpscentra. Daarbij denken we onder meer aan gevelsubsidies en ombouwsubsidies om voormalige winkelpanden in woningen te transformeren;
- In het kader van veiligheid blijven we pleiten voor een politiepost in Bodegraven. Ook zijn we voor het gericht inzetten van cameratoezicht in met name de centra van onze dorpen;
- Om buitengebieden leefbaar te houden, maken we van 'buitengebied' een beleidsterrein binnen de ambtelijke organisatie. Er kan dan samenhangend beleid voor onze buitengebieden worden ontwikkeld. We maken een wethouder politiek verantwoordelijk voor dit beleid, zodat de gemeenteraad een stem heeft bij de ontwikkelingen in het buitengebied. We denken hier ook aan een koppeling met Ons Fonds.

1.2 Sterke families en gemeenschappen

Over tien jaar is het gemeenschapsleven in alle kernen uitgebreid. De verschillende dorpen en kernen hebben nog steeds een eigen identiteit. Er is ruimte voor iedereen, ongeacht geslacht, geaardheid, achtergrond, geloof, identiteit, of iets dergelijks. Maar daarbij doen we wel een beroep op iedereen om zich in te zetten voor zijn of haar gemeenschap.

Idealiter is Bodegraven-Reeuwijk over tien jaar nog steeds een zelfstandige gemeente. Maar dan is inzet van alle inwoners nodig. Niet alles kan door de gemeente worden gedaan: families, verenigingen en andere netwerken dienen initiatief te nemen. En als de gemeente iets uitvoert, dan kan dit ook in regionaal verband zijn.

Het is belangrijk dat de banden tussen de verschillende generaties sterk zijn. We zijn solidair met elkaar en kijken naar elkaar om. Daarom zetten inwoners, verenigingen en ook de gemeente zich in voor kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen. Kinderen en jongeren krijgen kansen zichzelf op hun eigen manier te ontwikkelen binnen de gemeente en daarbuiten. Volwassenen krijgen ruimte te vestigen, te ondernemen en bij te dragen aan de samenleving. Ouderen hebben een fijne woonplek en staan middenin de samenleving. Eenzaamheid, zowel onder ouderen als jongeren, is door het rijke verenigingsleven en (waar nodig) steun van de gemeente nauwelijks aan de orde.

Om dit te bereiken, zetten we de volgende stappen:

- We voeren een 'gemeenschapstoets' in. Bij zo veel mogelijk gemeentelijke plannen moet duidelijk worden opgenomen wat de consequenties van die plannen zijn voor een dorp, een gemeenschap, (sport)verenigingen, de dorpsvisies, etc.;
- We willen alle gemeentelijke taken die we nu uitvoeren tegen het licht houden. De uitkomsten toetsen we aan het uitgangspunt dat de samenleving zo veel mogelijk ruimte dient te krijgen. Hiervoor wordt zo snel mogelijk na de gemeenteraadsverkiezingen een onderzoek opgestart dat door een onafhankelijke organisatie wordt uitgevoerd;
- We kijken naar elkaar om. Wie hulp nodig heeft, ontvangt hulp, van zijn omgeving, een maatschappelijke organisatie of van de gemeente;
- We stellen enkel regels bij bijvoorbeeld subsidies die écht nodig zijn. Regels die de eigenheid en identiteit van gemeenschappen aantasten zijn uit den boze en/of schrappen we;

- We stellen een kerkenvisie op, waarin we de maatschappelijke waarde(n) van de kerkgebouwen in onze gemeente beschrijven en aan de geloofsgemeenschappen duidelijk maken wat ze zelf dienen te doen en wat ze van de gemeente kunnen verwachten;
- We koesteren de in de afgelopen jaren gevonden balans tussen rust, familie, sport en ondernemen op zondag;
- We hijsen elk jaar de regenboogvlag op het gemeentehuis als herinnering dat iedereen welkom is in onze gemeente en gemeenschappen;
- We stimuleren dat (arbeids)migranten integreren in de lokale samenleving en daar ook aan bijdragen. We beginnen daarvoor bij het aanleren van de Nederlandse taal, waarbij we de verantwoordelijkheid van uitzendbureaus en ondernemers niet vergeten;
- Door het opzetten en uitvoeren van kleinschalige projecten zorgen we ervoor dat (arbeids)migranten snel het gevoel hebben een bijdrage te leveren aan hun nieuwe gemeenschap. Idealiter starten gemeenschappen, verenigingen en organisaties deze projecten zelf op, maar de gemeente kan ze ondersteunen.

H2 | WONEN, REIZEN, WERKEN

Inleiding

Bodegraven-Reeuwijk is een levendige gemeente. De gemeente groeit in aantal inwoners en is relatief jong en divers qua bevolkingsopbouw. Alle kernen groeien mee. Echter komt de sociale cohesie onder druk als niet voldoende aan 'integratie' van nieuwe inwoners wordt gewerkt. De woningmarkt is lastig: migratie, een toename van eenpersoonshuishoudens en meer mensen die langer zelfstandig thuis wonen zetten de markt onder druk. Overhaaste beslissingen nemen en lukraak bouwen werken echter niet. Daarom bewandelen we de geleidelijke maar zeker gestage weg richting meer woningbouw. In elke kern bouwen we via kleinschalige projecten bij. In Bodegraven is ruimte voor grootschaliger projecten.

Voor ondernemers, inwoners en bezoekers is een goede bereikbaarheid en ontsluiting van de kernen van groot belang. Dit geldt niet alleen voor de (vracht)auto, maar juist ook voor fietsers en openbaar vervoer. Denk aan alle jongeren die dagelijks naar scholen in de omgeving fietsen. Denk aan de inwoners die binnen de gemeente naar hun werk willen. Denk aan het aanzienlijke deel dat verder weg reist om bij werk te komen. En denk aan de buitengebieden, waar de combinatie gemotoriseerd (agrarisch) verkeer en fietsers om voorrang vechten.

We hebben een goed ondernemersklimaat in onze gemeente. Er is meer bedrijvigheid dan men bij gemeenten van onze omvang zou verwachten. Veel ondernemers zijn lokaal geworteld en dragen bij aan de samenleving van Bodegraven-Reeuwijk. En ze blijven dat graag (doen). Maar dat is niet vanzelfsprekend; daarvoor moeten we actie ondernemen. Onze lokale ondernemers gedijen bij ruimte om te ondernemen. Die ruimte willen we ze geven. We faciliteren hun groei door bedrijventerreinen te ontwikkelen, maar doen dat hand in hand met wonen, natuur en recreatie.

2.1 Goed en fijn wonen

We houden onze dorpen en kernen leefbaar en levendig. Via kleinschalige projecten – vergelijkbaar met Reesvelt, Voor de Brug, Maximalocaties, Treebord, Wijde Wiericke, Domburg – zetten we in op bouwen in alle kernen. In de kleine kernen doen we dat primair voor eigen inwoners. Bodegraven markeren we als 'groeikern' waar ook voor nieuwe inwoners (van buiten de gemeente) zal worden gebouwd. We houden in het oog dat de schaal van de nieuwbouwprojecten passen bij de schaal van het betreffende dorp. En dat we bouwen voor eigen inwoners laten we terugkomen in het toewijzingsbeleid.

Voor ons zijn 'instroom' en 'doorstroom' kernwoorden als we kijken naar welke woningen we graag willen. 'Instroom' voor de vele mensen die willen starten en 'doorstroom' voor hen die verder in hun wooncarrière zijn. Over tien jaar hebben we, naar behoefte per kern/dorp, in verschillende groottes en prijsklassen voldoende woningen gebouwd, eventueel ook de hoogte in. Vooral zijn er bereikbare koop- én huurwoningen voor gezinnen, starters (tot 35 jaar oud), eenpersoonshuishoudens en ouderen bijgekomen. Nieuwe woningen voor ouderen zijn voor zover mogelijk dicht bij centrumvoorzieningen gebouwd.

Er zijn vooral op nieuwe locaties woningen gebouwd. Inbreiding op bestaande locaties kan, maar mag niet ten koste gaan van het aangezicht van de betreffende straat of wijk. In het buitengebied is er nog altijd spanning tussen de bouw van huizen en het behoud van groen. Bij het kiezen tussen 'rood' en 'groen' wegen we telkens af of renoveren of nieuwbouw nodig is, sloop of herbestemming mogelijk is, inbreiding kan of uitbreiding moet en groei noodzakelijk is of gelijk blijven ook kan. CDA Bodegraven-Reeuwijk kiest in ieder geval voor vitale dorpen. 'Blauw', in de vorm van ons plassen gebied, beschermen we zo veel als mogelijk. Nieuwbouw heeft daar slechts mondjesmaat plaats.

Over tien jaar bestaan er diverse woonvarianten, bijvoorbeeld waarin meerdere mensen in één woning wonen of waarin meerdere generaties bij elkaar wonen. Dit heeft dan echter niet geleid tot verrommeling van de openbare ruimte, zeker niet in het buitengebied. Verkamering is tegengegaan, met woningsplitsing is opgepast. In ruimtelijke plannen zijn hier duidelijke regels en afspraken over opgenomen.

Om dit te bereiken, zetten we de volgende stappen:

- We bouwen via kleinschalige projecten woningen in alle kernen. Daarbij kijken we eerst naar nieuwe, logische locaties. Pas als dat niet kan, kijken we naar buitengebieden;
- We ontwikkelen toewijzingsbeleid zodat bij sommige projecten ook echt eigen inwoners een woning kunnen bemachtigen. We leren van goede en verkeerde voorbeelden uit onze gemeente en vergelijkbare andere gemeenten ;
- We bouwen en behouden goedkope woningen voor starters door onder meer de constructie op te zetten waarbij de woning eigendom is van de eigenaar en de grond gehuurd wordt van een stichting. De huur stijgt per jaar, waardoor men na verloop van tijd wordt gestimuleerd een nieuwe woning te betrekken. Voor een nieuwe koper begint de huur weer op een laag niveau en stijgt door de jaren heen. De eventuele winst door waardevermeerdering van de woning zelf is bij verkoop voor eigenaar;
- Andere opties die we overwegen, zijn het stimuleren van bewonersinitiatieven (via 'collectief particulier opdrachtgeverschap'), erfpacht, een anti-speculatiebeding en zelfbewoningsplicht;
- We handhaven op illegale bewoning en verkamering, met name als het gaat om arbeidsmigranten. Tegelijk realiseren we kleinschalige huisvesting voor arbeidsmigranten om een goed alternatief te bieden;
- Duurzame bouw is voorlopig nog altijd dure bouw. We willen daarom dat een deel van de nieuw te bouwen starterswoningen gefaseerd verduurzamen, zodat de huizen beter betaalbaar zijn;
- We starten een lobby richting de provincie waarbij we pleiten voor een ruimte voor ruimte-regeling die niet het bouwen van grote villa's stimuleert, maar juist woningen van een gemiddelde grootte (tot 400 kubieke meter). Zo kunnen we meer nieuwe woningen bouwen;
- We wijzen in Bodegraven het gebied tussen de N458 ter hoogte van de moskee tot en met de rotonde bij het Rode Dorp ('het Oor') aan als grote ontwikkellocatie. Eventueel kan deze locatie worden uitgebreid langs de noordkant van het dorp tot aan de rotonde N458/Willem de Zwijgerstraat;
- Bedrijfslocaties rond de Willem de Zwijgerstraat in Bodegraven verplaatsen we naar nieuw te ontwikkelen bedrijfslocaties (zie paragraaf 2.3, hieronder). Daarmee creëren we ruimte voor nieuwe woningen;
- Op Zoutman in Reeuwijk-Brug geven we ruimte aan woningbouw;
- We steunen de herontwikkeling van de Aldi/Action-locatie in Reeuwijk-Dorp, de Francken-locatie in Nieuwerbrug en de voormalige Welkoop-, Versluys-, Van den Oudenrijn- en Noordhoekterreinen in Bodegraven.

2.2 Makkelijk en veilig reizen

Over tien jaar zijn de centra van onze dorpen goed bereikbaar voor bestemmingsverkeer, te weten bezoekers van onze winkels, horeca, etc. Doorgaand verkeer rijdt via rond- of randwegen om de dorpscentra heen. In grote delen van de centra zijn 30-kilometerzones met de auto als gast. Kom je met de auto, dan betaal je niet voor het parkeren daarvan. De dorpen zijn ook gezondere omgevingen door de vergevorderde elektrificering van het wagenpark. Het openbaar vervoer bereikt alle centra, eventueel via buurtbussen, en de trein stopt vier keer per uur op station Bodegraven.

In den brede is Bodegraven-Reeuwijk over tien jaar de meest fietsvriendelijke gemeente van Nederland. Inwoners en bezoekers fietsen graag in en door onze gemeente en bezoeken er horeca, winkels of familie.

In de regio staat de gemeente bekend als een goed ontsloten knooppunt. Inwoners zijn snel op uitvalswegen en ondernemers hebben zich in de gemeente gevestigd vanwege de slimme plek. Dat betekent niet dat richting alle kernen grote doorgaande wegen gaan. We kiezen slim en luisteren daarbij naar de inwoners van de betreffende kern.

Om dit te bereiken, zetten we de volgende stappen:

- We pakken met prioriteit de volgende fietsknelpunten aan:
 - o In Reeuwijk: creëren van een veilige oversteek bij de Nieuwdorperweg/Reeuwijkse Randweg
 - o In Bodegraven: aanleggen van een fietstunnel onder de N11-af- en oprit door. Deze tunnel willen we in 2024 gerealiseerd hebben
 - o In Bodegraven: aanleggen van een fietspad aan de Noordzijde tussen de Burgemeester Kremerweg en de rotonde Broekveldselaan
 - o In Driebruggen: creëren van een veilige oversteek bij de Groene Kruislaan/Groendijck
- We zetten in op de aanleg van een parallelweg langs de A12 tussen bedrijventerrein Grote Wetering/Broekvelden en Nieuwerbrug ter ontsluiting van Bodegraven-Zuid en Nieuwerbrug;
- We steunen de Bodegravenboog tussen de N11 en de A12 richting Gouda. Voorwaarde is wel dat de op- en afritten 'Bodegraven' en 'Bodegraven Centrum' op de N11 behouden blijven;
- We willen van de Baarsjeskade bij Reeuwijk-Dorp geen randweg/uitvalsweg maken;
- We zijn voor het behoud van het motorverbod in De Meije op zon- en feestdagen;
- We ondersteunen de uitbreiding van de NS-dienstregeling en de aanleg van een tweede spoor;
- Waar reguliere OV-lijnen niet in de kernen komen, vinden we buurtbussen een goede oplossing. We kijken waar die geïntensiveerd kunnen worden;
- Ten behoeve van de veiligheid van fietsers en voor agrarisch verkeer willen we meer passeerstroken op smalle wegen, met name in de buitengebieden, of waar mogelijk vrij liggende fietspaden. Om verkeersbewegingen in de buitengebieden te beperken, is een vrijwillige ruilverkaveling een goed idee;
- De parkeerdruk voor inwoners moet omlaag, waarbij de dorpscentra prioriteit hebben. We kijken daarvoor naar (flexibele) parkeernormen, we overwegen (bij nieuwbouw) parkeergarages en parkeervergunningen en we zetten meer in op deelauto's;
- We stimuleren de overgang naar elektrische auto's door de aanleg van een fijnmazig laadpalennetwerk. Daarom verlagen we binnen de kernen de afstandsnorm van een woonhuis tot een laadpaal. Laadpalen mogen nog maar maximaal 150 meter van elk huis af staan in plaats van de huidige 250 meter;
- We houden de openbare ruimte netjes door het onbeheerd en willekeurig parkeren van deelscooters in de openbare ruimte te verbieden.

2.3 Gevarieerd werken

Bodegraven en Reeuwijk zijn, door hun uitstekende ligging, over tien jaar werkknooppunten in het Groene Hart. Door specifiek beleid, maar ook door als gemeente los te laten, is de op dit moment al grote ondernemingszin alleen meer groter geworden. De aantrekkelijke bedrijventerreinen en de mooie centra bieden in 2030 een gevarieerde mix aan bedrijven. Van opslag en overslag tot tech en kennis en van maak tot verwerkindustrie. Veel ondernemers zijn lokaal geworteld. Veel inwoners werken in de gemeente en lokale ondernemers kunnen op onze bedrijventerreinen uitgroeien tot regionaal gewaardeerde ondernemers. We verwelkomen nieuwe ondernemers in onze gemeente en vinden het vanzelfsprekend dat ze zich verbinden met onze samenleving,

onder meer door contact en samenwerking met scholen, verenigingen en andere maatschappelijke organisaties.

In 2030 is Bodegraven een plek waar mensen uit het dorp en de directe omgeving hun dagelijkse boodschappen doen, maar ook voor meer terecht kunnen. Denk aan kleding, klussen en horeca. Naast inwoners weten ook dagjesmensen de andere dorpen te vinden, zodat daar de lokale middenstand eveneens bestaansrecht heeft. Bereikbaarheid en gratis parkeren zijn daarvoor belangrijke pijlers.

Door regeldruk vanuit Europa, het Rijk, de provincie en de gemeente staat de agrarische sector onder druk. Wij staan voor onze agrariërs en steunen hen waar dat kan. Over tien jaar is de agrarische sector in onze gemeente een gewaardeerde sector. Agrariërs leveren dan nog steeds grote bijdragen aan onze voedselproductie, het beheer van onze landschappen en natuurgebieden, het ondernemersklimaat en cohesie binnen gemeenschappen. Daarmee nemen ze hun verantwoordelijkheid voor mens, natuur en dier. Door ontwikkelingen binnen de sector en het daarop inspelen door de gemeente zijn agrarische bedrijven verbreed en zijn onze landelijke gebieden getransformeerd naar een mix van boeren, wonen en recreëren. Inwoners zijn verbonden met de agrariërs door veel lokaal te kopen.

Om dit te bereiken, zetten we de volgende stappen:

- We streven naar compacte centra in Bodegraven en Reeuwijk-Brug. Daarom geven we extra aandacht aan het opstellen en (door)ontwikkelen van plannen voor deze centra. We letten goed op dat ruimtelijke plannen bijdragen aan het compacter maken van het centrum en het tegengaan van leegstand. Dit is voor ons geen eenmalig project, maar een continu proces;
- We ontwikkelen bedrijventerreinen, zowel bestaande als nieuwe. Daarbij kijken we met name naar locaties langs de A12 en de N11. Deze bedrijventerreinen zijn volgens ons vooral bedoeld voor (uitbreiding van) lokale ondernemers;
- Bij de uitbreiding van bedrijventerrein Zoutman in Reeuwijk tot aan de Reeuwijkse Randweg willen we de beschikbare grond maximaal benutten;
- We passen op als woningen in de buurt of in de richting van bestaande bedrijven en bedrijventerreinen worden gebouwd. De gemeente dient hiervoor maatwerk toe te passen, zodat bedrijven niet ineens met lasten worden opgezadeld of op termijn (gedwongen) moeten verhuizen;
- We ondersteunen initiatieven voor winkels en horeca in de kleine kernen, omdat deze een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid leveren;
- We behouden Ons Fonds en de afdracht daaraan via de gemeentelijke heffingen. Voorwaarde is daarbij wel dat ook de buitengebieden – en met name de agrarische sector – van het fonds kunnen profiteren. We wijzen de zogenaamde 'trekkingsgebieden' van het fonds toe aan de wethouder die van het betreffende gebied ook 'dorpswethouder' is;
- We versterken de (winkel)centra van Bodegraven en Reeuwijk middels een centrummanager. Deze wordt deels vanuit Ons Fonds betaald. De gemeente betaalt mee indien de centrummanager ook meewerkt aan gemeentelijk beleid;
- We stellen een 'agrarisch manager' aan, die deels gefinancierd wordt vanuit Ons Fonds. Deze voert bij (nieuw) gemeentelijk beleid een 'agrarische toets' uit. Daarmee kijkt de agrarisch manager naar wat het (nieuwe) gemeentelijk beleid voor agrariërs betekent of ze daarmee niet bekneld worden in hun ondernemerschap;
- We beschermen onze grote en gevarieerde middenstand door de gevonden balans tussen rust, familie, sport en ondernemen op zondag te behouden.

H3 | ZORG, ONDERWIJS EN VRIJWILLIGERS

Inleiding

Mensen zijn van nature solidair met elkaar. Ze maken een praatje, brengen een kaartje of een bloemetje bij iemand langs of brengen iemand naar school. We kijken naar elkaar om. Voor degenen die extra ondersteuning nodig hebben, hebben we een maatschappelijk middenveld waarin vele vrijwilligers zich inzetten. Als ook dat niet voldoende is, is professionele hulp vanuit de gemeente of een zorginstantie nodig. Daarbij kan de gemeente een regierol hebben: ze overziet het zorgveld, brengt zorgorganisaties bij elkaar en biedt mensen die zorg nodig hebben één aanspreekpunt.

3.1 Zorg voor elkaar

Zorg voor elkaar. Dat is ons ideaal. Nu en over tien jaar. Mensen spreken hun naasten in gezin en familie, burens, kerk, verenigingen en organisaties aan als zij zorg nodig hebben. Of andersom: familie en burens zien dat iemand extra aandacht nodig heeft en geven die ongevraagd. Niet iedereen heeft het geluk een uitgebreid netwerk te hebben. Voor hen zijn er maatschappelijke organisaties die zich om hen bekommeren. En mocht dat niet voldoende zijn, dan zijn er professionele zorgverleners die de benodigde hulp verlenen. De gemeente is en blijft daarmee een schild voor de zwakkeren.

Niet alles is 'zorg'. Over tien jaar is dat gemeengoed binnen de samenleving. Veel dingen horen bij het leven. Daar moeten we geen zorg of pilletje voor willen geven, maar helpen met het accepteren en normaliseren. Zeker in de jeugdzorg is dat in 2030 het uitgangspunt. Niet iedereen die 'iets' heeft, heeft daarvoor zorg nodig. Dat zien we terug in een grote vermindering van jeugdzorg en daarbij behorende kosten.

Is die zorg wél nodig, dan zijn professionele zorg en ondersteuning aanwezig. Daarbij werken zorgverleners samen om zorg aan jong, volwassen en oud te geven en is er één 'regisseur'. De verbrokkeling in de zorg is over tien jaar verleden tijd.

Op dit moment zijn er in onze gemeente een aantal plaatsen waar veel zorg wordt verleend. Door extra inzet en aandacht is over tien jaar de zorgverlening in die plekken gehalveerd. Niet als bezuinigingsmaatregelen, maar door het echt aanpakken van de oorzaken van problemen. De inzet moet zijn geen zachte heelmeeesters te willen zijn.

Om dit te bereiken, zetten we de volgende stappen:

- We vinden het normaal dat we zorgen voor elkaar. Kleine zaken als boodschappen doen voor de buurman, een bosje bloemen geven aan een zieke of een praatje maken met een eenzame zijn voor ons het toonbeeld van een goede samenleving;
- We houden het huidige jeugdzorgbeleid tegen het licht, met name de Verordening jeugdhulp. Onnodige jeugdzorg schrappen we. Daarbij kijken we goed naar hoe andere gemeenten en regio's dit aanpakken;
- We sturen meer op de beheersing van kosten, zonder de mensen die zorg nodig hebben uit het oog te verliezen;
- We gaan toe naar enkele zorgaanbieders in plaats van de bijna 200 die we nu hebben. We stoppen met de 'open huis'-constructie, waarbij iedere zorgverlener zich kan inschrijven. Dit maakt het zorgveld overzichtelijk voor inwoners, de gemeente en zorgorganisaties zelf;
- We gaan meer werken met inkomensafhankelijke eigen bijdrages, waardoor lage inkomens ontzien worden;
- We willen dat families/gezinnen bij problemen één aanspreekpunt bij de gemeente hebben. Van dat aanspreekpunt heeft men een (werk)telefoonnummer en/of mailadres. Contact moet laagdrempelig zijn, zonder het aanspreekpunt elke minuut van de dag te bellen. Dit betekent ook nauwe samenwerking met onder meer huisartsen, onderwijs en het sociaal team;

- We handhaven voorzieningen als de bijzondere bijstand en tegemoetkomingen in de zorgkosten;
- We bieden ondersteuning aan mantelzorgers door hen af en toe 'vrij' te geven via respijtzorg;
- We starten een alliantie van samenleving tégen eenzaamheid en vóór omzien naar elkaar. Dit is primair iets van gemeenschappen, maar de gemeente kan mensen en organisaties bij elkaar brengen;
- Via preventie voorkomen we gezondheidsschade als gevolg van drugsgebruik. Via repressie pakken we gebruik en overlast aan.

3.2 Goed onderwijs in een goede omgeving

Goed onderwijs is vanzelfsprekend in onze gemeente. Dat betekent voor ons niet alleen voldoende docenten, maar vooral ook een goed schoolgebouw, – indien gewenst – een eigen identiteit en ruimte voor kinderen om zich op een eigen manier te ontplooiën.

Scholen zijn van cruciaal belang voor de leefbaarheid en levendigheid in onze dorpen. Over tien jaar hebben alle dorpen in onze gemeente een eigen school. Dat bereiken we door voldoende bijbouwen van huizen en instandhouding van voorzieningen. Maar niet minder belangrijk is de inzet van ouders en andere vrijwilligers op scholen. Over tien jaar kunnen we nog steeds trots zijn op de onverminderde inzet van velen om scholen draaiende te houden.

De gemeente onderhoudt de scholen in de jaren die voor ons liggen goed. Dat is haar belangrijkste taak. Daarbij is het ook van groot belang dat kinderen veilig naar school kunnen komen en dat zij rondom hun school kunnen buitenspelen. De speelpleinen bij de scholen nodigen hiertoe uit.

Om dit te bereiken, zetten we de volgende stappen:

- We investeren in alle schoolgebouwen;
- Integrale Kindcentra (IKC's, combinaties van scholen en kinderopvang) hebben hun voordelen. We laten het echter afhangen van de scholen en kinderopvanginstellingen of we IKC's verder ontwikkelen;
- We richten de omgeving rondom scholen zo in dat kinderen veilig naar school kunnen fietsen en lopen;
- We zetten in op goed bewegingsonderwijs. Daarbij overwegen we de inzet van vakleerkrachten op dit gebied;
- We stimuleren aandacht voor diversiteit en LHBT-programma's, maar geven iedere school de ruimte om de programma's op te pakken op manier die bij die school past;
- We geven muziekonderwijs een plek op elke school.

3.3 Vrijwilligers als ruggengraat

Vrijwilligers zijn de ruggengraat van onze (lokale) samenleving. Dat waren ze, dat zijn ze en dat zullen ze blijven. Over tien jaar is het aantal mensen dat vrijwilligerswerk doet groter geworden, voornamelijk het aantal mensen onder de 40 jaar. Door sterke identiteiten voelen zij zich verantwoordelijk voor en betrokken bij hun clubs, verenigingen en organisaties, maar ook hun straat of buurt. Door meer jongere vrijwilligers is er meer continuïteit binnen clubs en verenigingen.

Over tien jaar zit gemeentelijke regelgeving verenigingen en hun vrijwilligers niet (meer) in de weg: zij moeten hun basiszaken op orde hebben, maar mogen niet overspoeld worden door regeltjes voor vrijwilligers. Dat maakt de drempel te hoog om iets op te pakken en schaadt verenigingen en gemeenschappen. We vertrouwen op gezond verstand, niet op afvinklijsten. Tegen extra regelgeving vanuit het Rijk of de provincie lobbyen we als gemeente actief.

Om dit te bereiken, zetten we de volgende stappen:

- We maken een wethouder verantwoordelijk voor vrijwilligersbeleid. De gemeenteraad heeft daarmee een mogelijkheid aan het beleid mee te werken. Ook kan deze wethouder lobbyen voor minder regels vanuit provincie of Rijk;
- We stimuleren en ondersteunen vrijwilligers actief. Onder meer door hulp bij vragen en vergunningsaanvragen, het beschikbaar stellen van materialen (zoals dranghekken en containers), etc.;
- We schrappen gemeentelijke regels die de drempel verhogen om vrijwilligerswerk te doen. Nieuwe, drempelverhogende regels steunen we in de regel niet;
- We faciliteren vrijwilligers. Onder meer door het bieden van een WA-verzekering, sociale veiligheid, maar ook het via trainingen bevorderen van deskundigheid, didactische en pedagogische ondersteuning, etc.;
- We steunen vrijwilligersorganisaties, maar zonder ze volledig afhankelijk te laten worden van (financiële) steun vanuit de gemeente. Dat zou hun onafhankelijkheid en levensvatbaarheid schaden.

H4 | SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Inleiding

In alle dorpen is een actief verenigingsleven. Een van de beste voorbeelden van mensen die zich verenigen om samen iets te doen is wel sport. Sportverenigingen zijn samenlevingen in het klein: er zijn mensen die sporten, die de bardiensten draaien, het materiaal klaarzetten, trainingen geven, het gebouw onderhouden en ga zo maar door. Dat doen veel mensen belangeloos en verenigingen kunnen zichzelf daarmee voor een groot deel draaiende houden. Sport draagt bij aan sociale contacten, is goed voor de gezondheid en ook een belangrijke ontmoetingsplek voor jongeren.

Het beste voorbeeld hiervan zijn misschien wel de twee (!) zwembaden in onze gemeente. De gemeente heeft fors geïnvesteerd in een nieuw zwembad, mede door inzet van CDA Bodegraven-Reeuwijk. Nu staat er een multifunctioneel gebouw waar verenigingen en clubs weer jaren mee vooruit kunnen. Maar tegelijk wilden inwoners van Reeuwijk ook graag hun zwembad behouden. Dankzij de inzet van talloze vrijwilligers lukt dat de Reeuwijkers ook. Dat versterkt én typeert de gemeenschap van Reeuwijk enorm: men is betrokken, zet zich in en is daar terecht trots op. Voor ons is de combinatie van eigen initiatief en inzet met waar nodig ondersteuning van de gemeente wat we voor ogen hebben.

Naast sport is cultuur voor onze inwoners belangrijk. Cultuur vormt mensen. Het houdt ons en onze samenleving een spiegel voor. Maar we kunnen er ook veel plezier aan beleven. Ook in het culturele veld zien we veel verenigingen. En dat is logisch, want het zijn laagdrempelige plekken om samen een instrument te (leren) bespelen, te schilderen of te zingen. Daarom is het ook belangrijk dat kinderen op scholen in aanraking komen met cultuur. Ook de lokale, bijvoorbeeld door een voorstelling in het Evertshuis of een bezoek aan Fort Wierickerschans.

Cultuur loopt soms over in recreatie. We hebben het nodig om af en toe te ontspannen. En daarvoor is onze gemeente uitermate geschikt. Inwoners wonen vrijwel altijd op loopafstand van groen en, in Reeuwijk, ook van water. Op de fiets ontkom je niet aan het typisch Hollandse polder- en weidelandschap. We hebben bijzondere monumenten in de verschillende dorpen. Dit alles maakt de gemeente aantrekkelijk om in te wonen, maar ook om te bezoeken als toerist of dagjesmens.

De gemeente zelf kan bijdragen aan het mogelijk maken van recreatie waar dat gewenst is en onmogelijk maken waar niet gewenst is. Vooral qua infrastructuur, (ruimtelijke) regels, bebording, dorpspromotie en (groen)onderhoud draagt ze volgens ons bij aan een mooie gemeente.

4.1 Sport voor iedereen

In de afgelopen jaren is veel geïnvesteerd sportvelden, -hallen en -zalen. Over tien jaar zijn deze en alle andere voorzieningen voor sportverenigingen goed op orde. Als de behoefte er is, ontwikkelen we nieuwe accommodaties (clubs moeten kunnen groeien), maar de inzet is behouden wat we hebben. We kunnen trots zijn op iedereen die bijdraagt aan de instandhouding van sportclubs, of dit nu is door lidmaatschap, sponsoring, vrijwilligerswerk of donaties.

Onze sportverenigingen – bestaande én nieuwe – zijn in 2030 dan ook bloeiende verenigingen met een eigen karakter. Ze voorzien de dorpen van binding en trots – bij goede en minder goede prestaties. De verenigingen hebben aantrekkingskracht op jongeren die willen sporten en op hun ouders. De verenigingen houden Bodegraven-Reeuwijk gezond. Daarom blijft de gemeente stimulerend richting jongeren om te gaan sporten en doet een appèl op de ouders om hun kinderen aan het bewegen te krijgen.

Om dit te bereiken, zetten we de volgende stappen:

- Ons uitgangspunt is 'behouden wat we hebben'. Als clubs groeien en (door)ontwikkeling van sportcomplexen nodig is, maken we daar geld voor vrij;
- We zorgen voor de aanleg van een derde veld voor ESTO in combinatie met een nieuw hockeyveld en de aanleg van een kunstgras-trainingsveld voor Rohda;
- We roepen de sportverenigingen op een 'sportraad' op te zetten waar alle sportverenigingen in zijn vertegenwoordigd. Deze sportraad kan dienen als gesprekspartner van de gemeente, maar is meer dan dat. Verenigingen komen door een sportraad samen en kunnen onderling spreken over bijvoorbeeld samenwerking, multisportabonnementen en doordeweeks sporten;
- We maken geld vrij om mensen met een te kleine beurs te ondersteunen als zij zich binnen de gemeente bij een sportvereniging aan willen sluiten;
- We maken gesprek tussen sportverenigingen en scholen mogelijk om te kijken of maatschappelijke stages bij sportverenigingen kunnen plaatsvinden. We letten daarbij op dat dit niet voor allerlei nieuw eisen aan vrijwilligers zorgt;
- We onderzoeken samen met sportverenigingen of er behoefte is aan ruimte voor nieuwe sporten, zoals bijvoorbeeld klimmen. We letten bij veranderingen van sportaanbod en de inrichting van sportaccommodaties op de positieve kanten voor gebruikers, maar ook op de mogelijke gevolgen voor de (woon)omgeving, bijvoorbeeld meer geluid, licht of drukte.

4.2 Laagdrempelige cultuur

Cultuur vormt mensen, houdt mensen een spiegel voor en mensen beleven er plezier aan. Over tien jaar is dat nog steeds zo. De lokale cultuur is versterkt en de lokale culturele sector heeft zich ontwikkeld tot een aantrekkelijke sector. De cultuurverenigingen hebben (vaste) ruimtes waar zij actief kunnen zijn en bloeien door nieuwe aanwas. In alle kernen werkt cultuur als samenbindende factor. Niet alleen door verenigingen, maar ook door evenementen als Bruisend Reeuwijk en de Vakantiespelen.

De diverse dorpshuizen in de dorpen zijn over tien jaar dé ontmoetingsplekken voor jong, volwassen en oud. Er vinden activiteiten plaats voor alle leeftijden, waarbij ook ruimte is voor een feestje.

Om dit te bereiken, zetten we de volgende stappen:

- We ondersteunen de bibliotheken in Bodegraven en Reeuwijk. In de bibliotheken mag ook meer ruimte komen voor ontmoeting en samen zijn;
- Hoewel de instandhouding van de dorpshuizen primair een taak van het dorp is, ondersteunen we de dorpshuizen bij groter onderhoud als de gemeenschap daarom vraagt. Dat geldt ook voor de Huizen van Alles;
- We stimuleren dat het Evertshuis multifunctioneel gebruikt wordt door een veelheid aan verenigingen, bedrijven en functies. De cultuurfunctie van het Evertshuis blijft daarbij het belangrijkste;
- We ondersteunen de lokale musea in Bodegraven en Reeuwijk;
- We geven ruimte aan dorpsfeesten en andere lokale evenementen, zoals Bruisend Reeuwijk, de Vakantiespelen, de Najaarsmarkt en Dorpendag. De gemeente ondersteunt waar nodig door hulp bij vragen en vergunningsaanvragen, het beschikbaar stellen van materialen en trainingen (zie ook hoofdstuk 3.3) en controleert op veiligheid.

4.3 Natuurlijk recreëren

Door de centrale ligging in het Groene Hart, de Oude Rijn, de Reeuwijkse Plassen en de geschiedenis van onze dorpen is Bodegraven-Reeuwijk voor toeristen aantrekkelijk. Over tien jaar is onze gemeente dé recreatiegemeente van het Groene Hart. We zijn trots op onze groene gemeente en blij met de eigenheid, kracht en charme van elk van de dorpen. Dat stralen we uit naar onze inwoners, maar ook naar toeristen en dagjesmensen. Iedereen

werkt samen om toeristische trekpleisters, onder meer de Oudheidkamer, het Kaasmuseum, Fort Wierickeschans, de Reeuwijkse Hout en de Reeuwijkse Plassen, aantrekkelijk te houden.

We geven daarmee ruimte aan recreatie, op land en zeker op water. Over tien jaar dragen nieuwe vormen van recreatie bij meer mogelijkheden binnen de gemeente. Dat geldt zeker voor de werkgelegenheid, die dan met name is vergroot door een grote variëteit aan overnachtingsmogelijkheden als campings, bed & breakfasts of (kleinschalige) hotels. Voorwaarde is dat deze goed ingepast worden in de omgeving. Samenwerking met toeristische ondernemers als Landal is in 2030 een vanzelfsprekendheid, zodat recreatie en de lokale economie elkaar versterken.

Recreëren betekent uiteindelijk ook een verantwoordelijkheid richting de inwoners en de natuur. Over tien jaar gaat recreatie hand in hand met de belangen van inwoners en het behoud van natuur. Dat betekent ook dat we bepaalde gebieden aanwijzen als stiltegebieden, waardoor daar beperkt of geen recreatie mogelijk is. Ook letten we op dat inwoners niet enkel de lasten van recreatie ondervinden.

Om dit te bereiken, zetten we de volgende stappen:

- We stellen een recreatieplan op voor de hele gemeente met alle mogelijkheden per dorp/kern, uiteraard op basis van plannen die ondernemers, inwoners en het maatschappelijk middenveld maken. Deze plannen zijn niet in beton gegoten, maar zijn bedoeld om inwoners en toeristen/bezoekers een goed beeld te geven van wat er in de gemeente te doen is;
- We steunen, indien die plannen er zijn, een groot, jaarlijks festival in de gemeente, maar zien het niet als taak van de gemeente om dat financieel mogelijk te maken. Ondersteuning vindt vooral plaats in de vorm van vergunningen, materialen en beantwoording van vragen;
- We willen meer en betere bewegwijzering op het water;
- We werken graag mee aan meer overnachtingsmogelijkheden in de gemeente, maar houden daarbij oog voor inwoners en natuur;
- We promoten onze dorpen in samenwerking met lokale ondernemers en maatschappelijke organisaties.

H5 | RENTMEESTERSCHAP

Inleiding

We hebben de Schepping ontvangen van vele generaties voor ons. Zij hebben hun best gedaan om de aarde, de mensen, de middelen, de grondstoffen en al het andere zo goed mogelijk door te geven. Nu is het aan ons om dit te doen. CDA Bodegraven-Reeuwijk vat dit samen in het woord 'rentmeesterschap'. Dat kun je lezen als 'duurzaamheid', maar is veel breder.

Rentmeesterschap is het goed omgaan met de medemens en met de omgeving. We willen zuinig zijn op elkaar, de prachtige natuur- en landschapsgebieden in onze gemeente, al onze verenigingen, onze cultuuruitingen en ook het geld dat de gemeente uitgeeft. Dat wat we hebben, mogen we gebruiken. Tegelijkertijd staat voor CDA Bodegraven-Reeuwijk centraal dat we er verstandig mee omgaan.

Rentmeesterschap betekent dat we het goede dat we hebben behouden en tegelijk open staan voor vernieuwing en verbetering. Het betekent ook dat we altijd naar de lange termijn kijken en niet enkel naar snelle succesjes. Zeker niet als die op lange termijn schade opleveren. Het zorgt voor stabiliteit: we gaan voor de stip aan de horizon en nodigen iedereen uit met ons mee die kant op te gaan.

We mogen er van genieten. Maar we moeten het ook onderhouden. Dat geldt voor onze cultuur, onze religie, onze natuur, onze economie, onze gemeenschappen en alles wat je kunt bedenken. Dat is rentmeesterschap voor ons. We geven dat wat we hebben door aan onze broertjes en zusjes, onze kinderen en onze kleinkinderen. En daar mogen we trots op zijn!

5.1 Karakteristieke landschappen

Onze gemeente is een groenblauwe gemeente. Over tien jaar is dat nog steeds zo. Onze natuurgebieden – land en water – en landschappen worden beschermd. Agrariërs zijn, ondanks de vele ontwikkelingen in hun sector, onze belangrijkste natuurbeheerders en daar ontvangen zij waardering voor. Zij werken samen met onder meer (natuur)organisaties, gemeente en vrijwilligers om de voor onze gemeente karakteristieke gebieden te behouden. Het behoud gebeurt voor een deel door gebruik, zowel op water als op land. Maar ook door gebieden met rust te laten. Waar mogelijk zijn door goede onderbouwing en verstandige keuzes Natuurnetwerk Nederland-gebieden samengevoegd, verbonden of juist geschrapt, zodat de druk op de natuur verminderd is.

Nieuwe natuur komt er alleen maar bij als dit samengaat met wonen, werken en recreëren. En die moeten elkaar niet in de weg zitten. De gemeente waakt hiervoor door goede ruimtelijke ordening en door land niet zomaar als 'natuur' te bestempelen als in de buurt gewerkt, geboerd of gewoond wordt. Ook wordt grond niet zomaar weggegeven aan beheersorganisaties.

Om dit te bereiken, zetten we de volgende stappen:

- We zetten in op het zoveel mogelijk behouden van het Hollandse polderlandschap. Het afgraven van grond en/of het ontwikkelen van waterpartijen doen daar afbreuk aan en zijn daarom niet wenselijk;
- We houden het poldergebied ten noorden van Bodegraven niet doorkruisbaar en leggen er geen fietspaden of wegen aan;
- We stimuleren het overleg tussen agrariërs, (natuur)organisaties en anderen om natuurgebieden agrarisch te beheren en voor de sector te behouden. We zien hier een rol voor de agrarisch manager (zie hoofdstuk 2.3);
- We treden in overleg met de provincie en het Rijk om tot een goede verdeling van Natuurnetwerk Nederland-gebieden te komen;

- We houden door goede ruimtelijke ordening ruimte voor wonen, werken, boeren en natuur;
- We geven geen grond weg aan (natuur)beheersorganisaties.

5.2 Slimme duurzaamheid en gevarieerde energie

Deels vanuit eigen ambities en deels vanwege regionale, landelijke en Europese afspraken zetten we de energie- en warmtetransitie in. Over tien jaar zijn we daar flink mee op stoom, maar zonder dat alles wat we nu hebben is afgebroken. We hebben ons dan ook niet vastgelegd op één spoor of één oplossing, omdat innovaties daarvoor te snel gaan. Onze inwoners, met name de zwakste, zijn niet de dupe geworden van eenzijdige plannen. 'Haalbaar' en 'betaalbaar' waren, zijn en blijven de kernwoorden. Ondernemers, die het belang van duurzaamheid al snel zagen, hebben zich al innoverend vergroend. Plannen die voldeden aan kleinschaligheid en die de eigenheid van mensen en hun verenigingen en gemeenschappen respecteerden hebben we gesteund. Plannen die de samenleving mogelijk op de kop zetten passen niet. Onze gemeente is dan ook geen aanjager van duurzaamheid, maar een volger. Zo pikken we de krenten uit de innovatiepap.

Naast nieuwe vormen van energie hebben we over tien jaar flinke stappen gezet in het aanpassen van onze gemeente aan een ander klimaat (klimaatadaptatie). In samenwerking met het waterschap zijn bijvoorbeeld dijken versterkt en verhoogd. De openbare ruimte is aangepast door minder steen en meer groen. Onze inwoners zijn gesteund bij het vergroenen van hun tuinen en daken en het isoleren van hun huizen en wonen daardoor comfortabel. Meer mensen rijden elektrisch door een fijnmazig netwerk van laadpalen. Zo draagt iedereen zijn steentje bij aan de omgeving.

Om dit te bereiken, zetten we de volgende stappen:

- We houden vast aan de in de regionale energiestrategie bepaalde volgorde. Eerst gaan we voor zon op (grote) daken, besparing door isolatie en vergroening en kleine windmolens. Een wildgroei van kleine windmolens gaan we echter zo veel mogelijk tegen door goede ruimtelijke ordening;
- We zetten in op zonne-energie langs grote wegen en op (bedrijfs)daken en het produceren van waterstof. Zonneweides staan we niet toe, zeker niet als daarmee landbouwgrond verloren zou gaan;
- We blijven op regionaal en nationaal niveau pleiten voor kernenergie;
- Alleen als bovenstaande drie mogelijkheden zijn uitgeput, bekijken we het plaatsen van grote windmolens (windturbines). Harde criteria zijn dat ze langs infrastructuur en voldoende ver weg van grotere woonwijken komen te staan;
- Voordat we van het gas af kunnen gaan, moeten de resultaten van de twee in de transitievisie warmte genoemde proefwijken (Reeuwijk-Brug-Oost en bedrijventerrein Broekvelden/Groote Wetering) positief zijn. Dit is voor ons een randvoorwaarde;
- We stimuleren mensen verduurzaming op te pakken door middel van vergroening van tuinen en daken, zonnepanelen op het dak en isolatie van het huis. Waar nodig en mogelijk stellen we daarvoor subsidie beschikbaar;
- We zien een grote rol voor agrariërs om van onze gemeente een klimaatneutrale gemeente te maken. Zij kunnen op hun daken zonne-energie opwekken en hun land kan, op eigen verzoek, een meervoudige bestemming krijgen, zonder de landbouwgrond daadwerkelijk op te offeren. Hierbij willen we ook biovergisting en kleinschalige windenergie (maximaal 15-20 meter ashoogte) betrekken;
- We zetten in op de verduurzaming van gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed als scholen, clubgebouwen en dorpshuizen. Dat draagt niet alleen bij aan het behalen van de klimaatdoelstellingen, maar leidt ook tot een structurele lastenverlaging en meer comfort;
- We overleggen met ondernemers over hun verduurzamingsplannen en bekijken waar we hen daarin kunnen ondersteunen;
- We bieden ruimte aan energiecoöperaties en stellen duidelijke kaders waarbinnen zij kunnen werken;

- We stimuleren kleine projecten tegen afval in de natuur en projecten die scheiding en hergebruik van afval stimuleren.

5.3 Solide gemeente en gemeentefinanciën

De gemeentelijke financiën en de gemeentelijke organisatie verkeren op dit moment in zwaar weer. Over tien jaar zijn beide op orde. De gemeente is er dan voor onze inwoners en heeft een menselijk gezicht. Werknemers van de gemeente wonen bij voorkeur in de gemeente en zijn trots op hun werk, waardoor onze inwoners trots op de gemeente zijn. En omdat elke euro die de gemeente uitgeeft van haar burgers afkomstig is, is de gemeente zuinig. Ze draait elke euro om, zodat de grote schuldenberg is afgenomen. We kijken primair naar de eigen verantwoordelijkheid van inwoners, gemeenschappen, ondernemers en verenigingen. We investeren niet in prestigeprojecten, maar in plannen die inwoners, ondernemers, en organisaties verder helpen. De gemeente is een betrouwbare partner. Ze is stabiel en transparant. Daarmee is ze geen zand, maar olie in de machine.

Het voorzieningenniveau in onze gemeente is hoog. Over tien jaar is dat wat ons betreft nog steeds zo. Dat betekent onder meer goede dienstverlening, een nette openbare ruimte en handhaving van de regels. Dat is voor ons een bewuste keuze. Dat betekent echter wel dat we elk jaar opnieuw een beroep doen op alle inwoners om daar financieel aan bij te dragen. Bij beperkte draagkracht bestaat de mogelijkheid tot korting of, in het meest schrijnende geval, kwijtschelding van gemeentelijke lasten.

Om dit te bereiken, zetten we de volgende stappen:

- We zijn zuinig met gemeenschapsgeld. Het aflossen van de schulden gaat tot 2025 voor nieuwe uitgaven. Onze ideeën brengen we in de praktijk door de bestaande budgetten anders in te zetten;
- Als we nieuwe projecten opstarten, dan dienen dat investeringen te zijn, bijvoorbeeld in woningbouw, bedrijventerreinen en de openbare ruimte, en geen consumptie;
- Het uitgangspunt blijft voor ons dat de gemeentelijke lasten niet harder stijgen dan met de stijging van de prijzen (inflatie). Mocht de financiële situatie van de gemeente dat niet toelaten, dan moeten we kijken naar andere opties;
- We werken toe naar een kleinschalige overheid om de samenleving zo veel mogelijk ruimte te geven. Daarom starten we een onderzoek naar de taken die de gemeente uitvoert (zie ook hoofdstuk 1.2);
- We zetten in op het duurzaam verbinden van werknemers aan de gemeente. Dat betekent voor ons meer (vaste) contracten en externe inhuur alleen als dat echt nodig is (bijvoorbeeld als specifieke expertise ontbreekt);
- We richten de gemeentelijke organisatie zodanig in dat inwoners, ondernemers en organisaties goed bediend worden. Helderheid en duidelijkheid is wat mensen vragen, ook als dat 'nee' is;
- Burgerzaken dient doordeweeks vaker zonder afspraak toegankelijk te zijn voor inwoners. Ook dient Burgerzaken bereikbaar te zijn per telefoon en e-mail. Contactformulieren zijn wellicht efficiënter, maar onpersoonlijk en daarom niet passend bij onze gemeente;
- We onderzoeken of een mobiel serviceloket van de gemeente mogelijk is. Dit serviceloket doet op een vaste dag een bepaalde dorpskern aan, zodat in een werkweek alle dorpskernen worden bediend;
- We kiezen voor het behoud van het afvalbrengstation in de gemeente;
- We verhogen de toeristenbelasting.